

ZUBERSKÉ NOVINY

PODROHÁČSKY OBČASNÍK

Ročník X.

Číslo 5

21. 12. 2006

O – očakávané, radostné, plné lásky, šťastia, pokoja – prichádza k nám Vianoce. Sú sviatkami, ktoré nás vždy naplňujú veľkým citom lásky a obyčajným ľudským šťastím. Sú oslavou radostnej udalosti, narodenia Božieho syna. Keď sa už o niekoľko hodín rozozvučia všetky zvony sveta a oznámia nám Jeho príchod, zabudnime na samolúbošť, sebeckosť, ne-

znášateľnosť, spory a závisť. Nechajme všetko čo sa nám samým nepáči pred dverami našich príbytkov. K stromčeku a k vianočnému stolu usadíme vzájomné porozumenie, toleranciu, dobré spolunažívanie, vzájomnú úctu.

Do nového roku 2007 nech tichá hudba veselosti znie, nech nám pokoj, zdravie a šťastie prinesie.

Ing. Marián Jurina, starosta obce

Ďakujem všetkým

Vážení spoluobčania

všetkým, ktorí ste mi v nedávnych komunálnych voľbách na funkciu starostu obce dali svoj hlas a prejavili ste tak uznanie mojej práci, sa chcem úprimne poďakovať. Mojim krédom je a zostane stále rozvoj a prosperita obce, zodpovednosť voči občanom, viacej práce a skutkov, nie neúprimnosť a falošnosť.

Pri odchode z funkcie starostu sa chcem osobitne poďakovať pracovníkom obecného úradu, Múzea oravskej dediny, základnej a materskej školy, firmám a všetkým občanom za spoluprácu, ktorou boli akýmkoľvek spôsobom nápomocní pri rozvoji obce. Ďakujem všetkým, ktorí mi verili a veria a dokážu oceniť aj výsledky, ktoré sme dosiahli pri budovaní Zuberca vo všetkých oblastiach, ale aj pri vytváraní dobrého kreditu a imidžu našej obce v rámci Slovenska i v zahraničí.

Želám všetkým občanom Zuberca krásne a požehnané Vianoce plné sviatočnej rodinnej pohody. Do nového roku 2007 prajem dobré zdravie, hojné Božie požehnanie po všetky dni a splnenie všetkých prianí.

Ing. Marián Jurina
starosta obce

Cyril Harmata Milotínsky Vianočná modlitba

S nožičkou bielunkou
prídeš nám pod strechy,
prídeš a doneseš,
nebeskej útechy.

Ježiško oblaž nás
spútaných v rákosí –
toto nám zaiste
mať tvoja vyprosí.

Dones nám pokoja
úsmevov radosti,
dosť už sme mali my
zvrásnených starostí.

Rok nový začať daj,
v braterskom objatí,
nech je tým odveký
záškodník dojatý.

Ježiško zlatučký
zlúbať daj ručičky,
ako ich ľubajú
vianočné hviezdičky.

Vynasnažím sa nesklamať vašu dôveru

Vážení spoluobčania,

dôvera sa neprejavuje ľahko. O to viac si cením dôveru, ktorú ste mi, vážení Zuberčania, prejavili vo voľbách starostu každým svojim hlasom. Ďakujem, že ste svojou hojnou účasťou ukázali, že Vám nie je budúcnosť našej obce ľahostajná. Tým ste mi dali právo i povinnosť viesť obec Zuberec v nasledujúcich štyroch rokoch a v spolupráci s novozvolenými poslancami starať sa o jej rozvoj spoločne s vami.

Vynasnažím sa zo všetkých síl, aby som vašu dôveru nesklamal a spolu s poslancami s radosťou venujeme všetky svoje sily, schopnosti a skúsenosti v prospech všetkých občanov Zuberca. Chcem prizvať všetkých Zuberčanov, aby rovnako ponúkli svoju odbornosť, skúsenosti i svoje dobré nápady pre rozvoj Zuberca.

Ďakujem aj doterajšiemu starostovi Ing. Mariánovi Jurinovi za všetko, čo v prospech občanov Zuberca vykonal v dvoch volebných obdobiach.

V čase adventu – očakávania narodenia Spasiteľa sveta Ježiša, vám prajem, aby jeho príchod doniesol do vašich rodín radosť, pokoj, porozumenie a požehnanie.

Do nového roku 2007 vám všetkým zo srdca prajem pevné zdravie, veľa šťastia, optimizmu, splnených predsavzatí, ale aj osobných a pracovných úspechov.

Ing. Vladimír Šiška
novozvolený starosta

Podarilo sa – urbarialisti majú vlastnicke listy

Pozemkové spoločenstvo Urbár Zuberec v končiacom sa roku malo neľahké a dôležité úlohy pre ďalší chod spoločenstva. Boli to predovšetkým právne úkony okolo prevodu urbárskeho majetku na každého podielníka. Tu treba vyzdvihnúť prácu nášho právnik JUDr. Voštináka a notára JUDr. Zboju, ktoré za pomoci urbárskeho výboru dosiahli. Každý podielník má podiely zapísané na vlastníckom liste. Obťažnosť týchto krokov spočívala najmä v dokazovaní, že Urbár má pozemky už od roku 1771, a až na obdobie od roku 1958 do 1992 aj na nich hospodári.

Ďalšími dôležitými úlohami v tomto roku bola príprava nového lesného hospodárskeho plánu na roky

2007 – 2016. Podľa neho sa bude spoločenstvo riadiť pri pestovaní lesa a ťažobných prácach. Nový plán pripravovali taxátori z nitrianskej pobočky Lesoprojekty v spolupráci s našim lesným hospodárom Ing. Mirom Halákom. Pri činnostiach priamo v lesoch sme sa zamerali najmä na práce, ktoré nám vyplývajú ešte zo starého lesného hospodárskeho plánu, ktorého platnosť tento rok končí. Boli to najmä práce pestovateľského a výchovného charakteru. Tie sa nám podarilo do konca roku dorobiť. Za tieto práce chcem poďakovať najmä chlapičom z firmy K&K, s.r.o., ženám, ktoré pracujú v Štátnych lesoch TANAP-u a po sezóne nám pomohli s ošetrovaním lesa a vám všetkým, ktorí ste sa pričínili o to, aby sme mali zdravý les.

Spolu celý urbársky výbor vám prajeme pokojné prežitie vianočných sviatkov a v nastávajúcom roku zdravie porozumenie a veľa úspechov.

Ján Bistar
predseda Urbáru Zuberec

Vydobte si okná a domy

V posledných rokoch je obec Zuberec v čase Vianoc krásne vyzdobená. Zaslужujú sa o to predovšetkým samotní obyvatelia našej dediny. Zdobia svoje domy, okná, predzáhradky. Obec Zuberec aj v tomto roku vypisuje súťaž o najkrajšie vyzdobené rodinný dom a objekt firmy, resp. organizáciu. Komisia, ktorú vymenuje starosta obce, bude výzdobu hodnotiť medzi sviatkami. Súťaž je dotovaná finančnými cenami. (r)

Práčovňa ARIS

v Zuberci oznamuje svojim zákazníkom, že od januára 2007 rozširuje svoje služby aj o požičiavanie postelnej bielizne. Blížšie informácie u pána Martina Šimičáka na prevádzke Prte 594 alebo telefonicky na čísle telefónu 0905 244 394.

Prijemné prežitie vianočných sviatkov a úspešný rok 2007 želá všetkým zákazníkom a obchodným partnerom kolektív firmy ARIS

Z úspechov žiakov ZŠ

2. miesto v stolnom tenise

Na okresných pretekoch v stolnom tenise 28. 11. 2006 v Tvrdošine družstvo žiakov našej školy obsadilo 2. miesto. Školu reprezentovali: D. Bažik, L. Harmata, A. Filek, Š. Gejdoš, J. Šiška, M. Borsík, M. Brečka, T. Bažik.

Majstrovstvá okresu žiakov v šachu

V Trstenej sa 14. 11. 2006 konali majstrovstvá okresu v šachu žiakov základných škôl. Zuberskú školu reprezentovali nasledovní žiaci: Jakub Šiška, Martin Filek (9. A), Veronika Danielčáková (6. A), Klaudia Železníková (9. B). Obsadili: K. Železníková - 1. miesto, V. Danielčáková - 3. miesto, M. Filek - 3. miesto.

Strelci druží

V telocvični našej školy sa 7. 11. 2006 konali okresné majstrovstvá v streľbe zo vzduchovky. Pretekov sa zúčastnilo 6 družstiev z okresu Tvrdošín. Strelci zo Zuberca pod vedením učiteľky Mgr. Zuzany Ondříkovej obsadili 2. miesto.

Výsledky volieb do orgánov samosprávy obce z 2. 12. 2006

Počet voličov v obci Zuberec 1372
Počet voličov, ktorým boli vydané obálky 931
Počet odovzdaných obálok 931
Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľbu poslancov 915
Počet poslancov, ktorý sa mal voliť 9
Počet zvolených poslancov 9
Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľbu starostu 914
Percento účasti na voľbách do orgánov samosprávy obce ... 67,86

Počet platných hlasov odovzdaných na funkciu starostu obce: 914
Ing. Marián Jurina 418
Ing. Vladimír Šiška 496

Za starostu obce bol zvolený:

Ing. Vladimír Šiška, Krestanskodemokratické hnutie, SMER – Sociálna demokracia, Ludová strana – Hnutie za demokratické Slovensko

Kandidáti, ktorí boli zvolení za poslancov obecného zastupiteľstva:

	Počet hlasov
1. Miroslav Urban, KDH	402
2. Eduard Borsík, KDH	396
3. Vladimír Žák, Ing., SMER-SD	355

4. Rudolf Žuffa, KDH	329
5. Marta Bebejová, KDH	327
6. Vladimír Magerčák, KDH	314
7. Marcel Pardek, Ing., KDH	309
8. Lubomír Kovář, SDKÚ-DS	295
9. Stanislav Jantofák, SNS	266

Náhradníci – kandidáti, ktorí neboli zvolení za poslancov obecného zastupiteľstva

	Počet hlasov
1. Ján Jurina, SNS	261
2. Daniela Žuffova, Nezávislý kandidát	247
3. Martin Filek, SMER-SD	240
4. Anton Šiška, SNS	232
5. Martin Šiška, SNS	230
6. Július Hudec, Ing., KDH	223
7. Ján Bistar, KDH	212
8. Tomáš Harmata, SNS	191
9. Agneša Harmatová, SDKÚ-DS	190
10. Tibor Šenkár, Ing. LS-HZDS	174
11. Miroslav Filek, KDH	143
12. Branislav Habo, SNS	142
13. Vladimír Filek, SMER-SD	138
14. Martin Šimičák, Nezávislý kandidát	124
15. Marta Janoštinová, SDKÚ-DS	120
16. Lýdia Obrtáčová, SDKÚ-DS	108
17. Jaroslav Červeň, Bc. LS-HZDS	107
18. Milan Hudec, LS-HZDS	104
19. Zlatica Šrobová, LS-HZDS	80
20. Daniela Šimičáková, LS-HZDS	75

Materská škola slávi tridsaťročnicu

Už je to tak, naša materská škola v tomto školskom roku slávi 30. výročie svojho vzniku. Presne 1.10.1976 bolo dané do prevádzky Spoločné zariadenie jasle – materská škola Zuberec. Zriadené boli dve triedy materskej školy a od februára 1977 pribudlo jedno oddelenie jaslí, s celkovým počtom 83 detí.

Keďže detí pribúdalo, v roku 1986 bola pristavená jedna miestnosť ako poldenná trieda. O rok neskôr, v roku 1987, bola daná do prevádzky prístavba a tak Spoločné zariadenie jasle – materská škola malo 120 detí v dvoch oddeleniach jaslí a troch triedach materskej školy. Poldenná trieda sa zmenila na jedáleň.

Rozrástol sa aj kolektív pracovníčok. Pracovali tu 4 učiteľky MŠ, 3 pracovníčky jaslí, 3 kuchárky, školská kuchárka, 2 upratovačky, práčka a vedúca školskej jedálne. Takto to trvalo do roku 1991, kedy boli jasle zrušené, zdravotné sestry a jedna upratovačka prepustené a bol znížený úväzok práčky. V prevádzke ostali tri triedy materskej školy. V priestoroch prístavby boli vytvorené 4 triedy ZŠ, ktoré až do marca 2004 navštevovali prváci a druháci.

Počas 30-ročného obdobia sa v našom predškolskom zariadení vstriedalo 24 učiteľiek, 11 zdravot-

ných sestier a pestúnok, 7 vedúcich školskej jedálne, 7 vedúcich školskej jedálne, 13 kuchárov, 9 prevádzkových pracovníčok. Vo funkcii riaditeľky sa za toto obdobie vystriedali 2 pracovníčky a 4 zastupujúce počas materských dovolení.

Od 1. 2. 1995 sa naša materská škola zapojila do národnej siete škôl podporujúcich zdravie. Pri plnení úloh projektu sme denne využívali dychové cvičenia, muzikoterapiu, otužovanie vlhkým vrecúškom, varenie bylínkových čajov, pripravovanie ovocných hostiniek, precvičovanie klenby nohy na chodníkoch, čistenie vzduchu Ekostarom. Tým sme chceli predchádzať zvýšenej chorobnosti detí a viesť ich k zdravotnému životnému štýlu.

V posledných rokoch sa práca rozšírila o krúžkovú činnosť. Viedli sme krúžok šikovných rúk, tanečný krúžok, hru na flautu a krúžok anglického a nemeckého jazyka. Okrem toho sme dobre spolupracovali s rodinami, základnou školou a okolitými materskými školami. Organizovali sme spoločné akcie, športové a vedomostné súťaže. Pravidelne sa práce detí aj učiteľiek prezentovali na súťažiach a výstavkách poriadaných odborom školstva a metodickým kabinetom. Boli to výtvarné súťaže, športová olympiáda, súťaž v prednese poézie a prózy Hviezdička, súťaž v speve

ľudových piesní Oravský speváčik, Benedičný festival tvorivosti detí predškolského veku, predškolský trojboj.

Pre rodičov sme pravidelne pripravovali besiedku s Mikulášom a besiedku pre mamičky s programom detí z každej vekovej skupiny. Okrem toho v triede 5 – 6 ročných detí organizujeme netradičné dni a dni tvorivosti s účasťou rodičov. Ukázkami práce s deťmi sme ich oboznámili i s našou prácou. Všetky akcie máme zdokumentované fotografiami a podchytené v kronike.

Počas celého 30-ročného sa škôlke darila spolupráca s predstaviteľmi obce, s rodičmi a so základnou školou, s ktorou sme od 1.7.2002 zlúčené do jedného zariadenia s právnou subjektivitou. Vďaka sponzorom, ZRS a Obecnému úradu sme mohli v posledných rokoch zakúpiť dostatok hračiek a pomôcok pre prácu s deťmi. Tiež sa zmenil zovňajšok materskej školy. Vo všetkých triedach a na chodbách nám vymenili okná, opravili zatekajúcu strechu, vymaľovali triedy a ostatné vnútorné priestory. Ukončené sú aj posledné úpravy stien zvonku a okolie MŠ. Všetkým, ktorí sa na týchto prácach podieľali, ďakujeme.

Helena Harmatová
zástupkyňa riaditeľky pre MŠ

Informujte svojich hostí

Ako budú otvorené reštauračné zariadenia v Zuberci počas zimnej sezóny 2007

Zimná prevádzka začína v nižšie uvedených reštauračných zariadeniach od 26. 12. 2006. Na Nový rok 1. 1. 2007 je všade otvorené.

Cukráreň Katka

13.00 – 22.00 hod.
Silvester
9.00 – 22.00 hod.
otvorené pre verejnosť
kontakt: 0905 967 311

Horec

8.00 – 23.00 hod.
kuchyňa 8.00 – 21.00 hod.
čajovňa 8.00 – 22.00 hod.
bar – 10.00 – 23.00 hod.
Silvester
bežná prevádzka, otvorené pre verejnosť
kontakt: 5395 192, 0905 822 586, 0905 822 587

Hotel Primula

8.00 – 22.00 hod.
kuchyňa 8.00 – 21.00 hod.
Silvester
8.00 – 14.00 hod.
po 14. 00 hod. uzavretá spoločnosť
kontakt: 5395 001

Hotel Tatrawest

7.30 – 22.00 hod.
kuchyňa 7.30 – 22.00 hod.
Silvester
7.30 – 12.00 hod.
po 12. 00 hod. uzavretá spoločnosť
1. 1. 2007 – 9.00 – 22.00 hod.
kuchyňa 9.00 – 20.00 hod.
kontakt: 5395 210

Chata Zverovka

8.00 – 22.00 hod.
kuchyňa 8.00 – 21.00 hod.
Silvester – zatvorené
1. 1. 2007 – 10.00 – 22.00 hod.
kontakt: 5395 106

Koliba JOSU

8.00 – 23.00 hod.
kuchyňa 8.00 – 21.30 hod.
Silvester
kuchyňa 8.00 – 15.00 hod.
po 15.00 hod. uzavretá spoločnosť
kontakt: 5395 915

Maňo pub

19.00 – 1.00 hod.
Silvester
19.00 – 1.00 hod.
otvorené pre verejnosť
kontakt 0908 812 018

Múzeum oravskej dediny

Otváracie hodiny v zimnej sezóne
utorok – piatok: 8.00–15.30 hod.
sobota – nedeľa: 10.00–15.30 hod.

Programy

1. 1. – 31. 3. 2007 - každú stredu
VEČER V MÚZEU – večerná prehliadka s lampášmi a posedením pri ľudovej hudbe

9. 1. – 20. 2. 2007 – každý utorok
FAŠIANGOVÝ UTOROK – sprievod v maskách, fašiangová zábava

Predpredaj vstupeniek na večerné programy v Turistickej informačnej kancelárii, tel. 9395 197, alebo priamo v skanzene, tel. 5395 149. Cena vstupeniek: dospelá osoba 100 Sk, dieťa 50 Sk.

Milotín

10.00 – 22.00 hod.
kuchyňa 10.00 – 21.00 hod.
Silvester
kuchyňa 10.00 – 19.00 hod.
po 19.00 hod. bar otvorený pre verejnosť
kontakt: 5395 113

Oravská izba

9.30 – 22.00 hod.
kuchyňa – 9.30 – 21.00 hod.
na požiadanie raňajky aj v skorších hodinách
Silvester
kuchyňa – 9.30 – 21.00 hod.
po 21.00 – uzavretá spoločnosť
kontakt: 5395 167, 0907 852 823

Pribiskô

8.00 – 22.00 hod.
kuchyňa 8.00 – 21.00 hod.
Silvester
iba pre ubytovaných hostí
kontakt: 0907 873 336

Penzión u Michala pod Roháčmi

prevádzka od 28. 12. 2006
13.00 – 17.00 a 19.00 – 22.00 hod.
kuchyňa 13.00 – 17.00 a 19.00 – 20.00 hod.
Silvester
iba pre ubytovaných hostí
kontakt: 0907 149 677

Podroháčska koliba

11.00 – 20.00 hod.
kuchyňa 11.00 – 20.00 hod.
Silvester
11.00 – 20.00 hod.
po 20.00 hod. zatvorené
kontakt: 0907 265 950

Pod Mníchom

11.00 – 24.00 hod.
kuchyňa 11.00 – 24.00 hod.
Silvester
kuchyňa 11.00 – 24.00 hod.
otvorené pre verejnosť

Pizzeria UNO

11.00 – 23.00 hod.
kuchyňa 11.00 – 23.00 hod.
Silvester
kuchyňa 11.00 – 20.00 hod.
po 20.00 hod. uzavretá spoločnosť
kontakt: 5395 905, 0903 766 749

Piváreň

13.00 – 2.00 hod.
Silvester – otvorené pre verejnosť
kontakt: 5395 905, 0903 766 749

Rýchle občerstvenie

20.00 – 23.00 hod.
Silvester 18.00 – 23.00 hod.
kontakt: 0903 401 610

Skala

11.00 – 22.00 hod.
kuchyňa 11.00 – 21.00 hod.
Silvester
kuchyňa 11.00 – 17.00 hod.
po 17.00 hod. – uzavretá spoločnosť
kontakt: 0908 903 670

Stará krčma

krčma 11.00 – 23.00 hod.
kuchyňa 10.00 – 22.00 hod.
Silvester
kuchyňa 10.00 – 22.00 hod.
krčma otvorená pre verejnosť
kontakt: 5395 350, 0905 380 473

Šindľovec

8.00 – 22.00 hod.
kuchyňa 8.00 – 21.00 hod.
Silvester – 8.00 – 17.00 hod.
po 17.00 – uzavretá spoločnosť

Cestovný poriadok pravidelnej diaľkovej autobusovej dopravy Linka 510 507

Zuberec – Oravice – Trstená – Dolný Kubín – Žilina – Trenčín – Trnava – Bratislava

Platnosť od 10.12. 2006 – 9. 12. 2007
Prepravu zabezpečuje V-TRANS s.r.o., 027 32 Zuberec 385, tel.: 043/5395 588, miestenky: 0918594426

Odchod nást. km T. č.	nástup. príchod
X, f	X
3:00 1	22:30
3:03 1 2	22:27
3:06 2 3	22:24
3:20 15 4	22:10
3:30 21 5	22:00
3:32 22 6	21:58
3:40 25 7	21:50
3:43 25 8	21:47
3:45 26 9	21:45
3:48 27 10	21:43
3:55 31 11	21:37
3:58 32 12	21:35
4:03 38 13	21:30
4:05 39 14	21:26
4:09 43 15	21:21
4:14 46 16	21:16
4:18 51 17	21:12
4:21 55 18	21:08
4:24 57 19	21:05
4:28 60 20	21:01
4:30 61 21	20:59
4:34 64 22	20:55
4:45 1 74 23	20:45
4:48 76 24	20:42
5:55 1 139 24	3 19:45
7:10 1 222 25	4 18:30
8:15 18 297 26	18 17:15
9:00 347 27	21 16:30

X – spoj prenáva v pondelok – piatok, neprenáva 25.12., 26.12., 1.1., 6.4., 9.4., 1.5., 8.5., 5.7., 29.8., 1.11., f – spoj neprenáva od 25.12. – 31.12.2006
Na linke platia žiacke cestovné zľavy, ZTP, ZTP-S., Na linke nie je povolená preprava nadrozmerých batožín, živých zvierat a psov (okrem vodičov)

Termíny prázdnin

Vianočné

Slovensko

23. 12. 2006 – 2. 1. 2007

Česko

23. 12. 2006 – 2. 1. 2007

Poľsko

23. 12. 2006 – 31. 12. 2006

Zimné

Slovensko

19. 2. – 25. 2. 2007 - Košický a Prešovský kraj

26. 2. – 4. 3. 2007 - Banskobystrický, Žilinský a Trenčiansky kraj
5. 3. – 11. 3. 2007 - Bratislavský, Nitriansky a Trnavský kraj

Česko – okresy

5. 2. – 11. 2. 2007 – Benešov, Beroun, Rokycany, České Budějovice, Český Krumlov, Klatovy, Trutnov, Pardubice, Chrudim, Svitavy a Ústí nad Orlicí, Ostrava – mesto

12. 2. – 18. 2. 2007 – Praha 1-5, Blansko, Brno, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo, Domažlice, Tachov, Louny, Prostějov, Karvina

19. 2. – 25. 2. 2007 – Praha 6-10, Cheb, Karlovy Vary a Sokolov, Nymburk, Jindřichův Hradec, Litoměřice, Děčín, Přerov, Frýdek – Místek

26. 2. – 4. 3. 2007 – Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín, Praha – východ, Praha – západ, Mělník, Rakovník, Plzeň, Hradec Králové, Teplice, Nový Jičín

5. 3. – 11. 3. 2007 – Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily, Havlíčkův Brod, Jihlava, Pelhřimov, Třebíč a Zďár nad Sázavou, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Písek, Náchod, Bruntál

12. 3. – 18. 3. 2007 – Mladá Boleslav, Příbram, Tábor, Prachatice, Strakonice, Ústí nad Labem, Chomutov, Most, Jičín, Rychnov nad Kněžnou, Olomouc, Šumperk, Opava, Jeseník

Poľsko – vojvodstvá

15. 1. – 28. 1. 2007 - Kujawsko – Pomorskie, Lubuskie, Małopolskie, Świętokrzyskie, Wielkopolskie

22. 1. – 4. 2. 2007 – Podlaskie
29. 1. – 11. 2. 2007 – Dolnośląskie, Łódzkie, Mazowieckie, Opolskie, Zachodniopomorskie
12. 2 – 25. 2. 2007 – Lubelskie, Podkarpackie, Pomorskie, Śląskie, Warmińsko – Mazurskie

Veľkonočné prázdniny

Slovensko

5. 4. – 10. 4. 2007

Česko

5. 4. – 9. 4. 2007

Poľsko

5. 4. – 10. 4. 2007

Ako rozprávali naši starí otcovia a mamy

Naša obec mieni znovu vydať monografiu obce. Už je pripravená kapitola Zuberské nárečie, ktorú krátko pred smrťou ešte stihol pre Zuberec spracovať známy jazykovedec, rodák z Krivej, Anton Habovštiak. Nárečie sa zabúda. Dnes tak po starodávne rozprávajú len niektorí starší ľudia a folklórna skupina vo svojich programoch. V čase Vianoc sa zvykne hovoriť ako čo bolo prv. Nuž sme vybrali texty, ktoré nám priblížia nielen pôvodné zuberské nárečie, ale aj práce okolo ľanu, ktoré sa vykonávali práve v zimnom období.

Ako v ostatných obciach oravskej doliny aj v Zuberci sa pestovali ľan a konope. S ich pestovaním súvisela aj bohatá terminológia, ktorá poukazuje na starý, domáci pôvod jednotlivých slov. Jeden z informátorov pri výskume zuberského nárečia (František Filek) nám ešte v roku 1951 vyrozprával o prácach, ktoré súviseli s pestovaním a spracovaním ľanových a konopných vláknien. Podľa tohto rozprávača „ľan“ rastie f podhorňích zemách, ale keď vikľiči, zaraz virastie aj plev. Žena misí potom na tej zemi plev šez dří burinu. Keď ľan virastie, začne ot spotku slabnuť, ale nemožno ho ešte trhať, misí ešte dozref. A keď je uzretí, ftedí sa vitrhá. Keť sa vitrhá, porobě sa hrstí a pokukladajú sa do kopiek. Trocha sa visuší a potom sa už zvěže do bathuof alebo aj do koncových plachiet. Privezie sa domuof a rafe sa na ráchof. Orafanie hláfkí sa ňehajú na seme. Hláfkí sa visušá a omláta. Omláfenúo ľanovuo seme volajú ľanovec a čuo ostaňe, to sa ľanovie plevi. Snopki sa zvěžu povrieslamí a pohádzu sa do močila. Tam sa to prikrije smrečinuof alebo žapcamí – skalami. Z močila sa ľan

viratkuje na lúku. Tam sa suší a ftedí už zbelie. Na ratku je dva-tri tížňe. Otef sa zobere a zvěže do ofiepek. Suchí ľan sa začne po hrstí brať a tlučie sa tlukom. Potom ide na trepačku, na ňej sa ľan viláme a znova ide na vifieračku, abi sa očisťu z pazđerá. Vlákna sa potom na šfeťi, na takom hrebeňi vičešú, abi s ňeho višli šetki pačieski. Na to je pačesná šfeť a druhá je zas pačesná šfeť, abi z vláken višli aj ostatnie pačieski. Na to sa zas krosienka, ale to sa volá šfeťareň. Keť sa ľan dobre vičeše, dáva sa do kitiek. Jedna kitka má štiricaď hrstí. Kitki sa dajú na puojt, dva a dvacaď hrstí je f kitke. Hrstě vizerajú ako dajakie koláče.

Hotoví ľan sa pradie na kúdeli. Najprf sa misí naďaď na kúdel, tak asi štiri – peď hrstí. Kúdel má dve častí: sedačku a paľicu. Pradie sa na vreťeno. Teraz ženi račej pradú na vuoskoch, ľebo z vreťená boľeli štípki. Vreťeno sa šúľalo ľen tag rukuof. Abi sa vreťeno vrtelo, dáva sa na vreťeno vrtka z olova. Napradeňe ňiti sa namotajú na motovilkko. Štiricaď pásem sa namotá na motovilkko. Do každého pasma ide tricaď ňití. Keď už máme šetko pomota-

František Filek pred svojim domom.

Foto: archív V. Žuffu

nuo, máme pradienko. Pradienko volajú aj lakťe, ale sa menšie. Pradienka sa vivárajú v hrnci alebo f kotle. Nakladie sa do vodi popol a tak sa vivárajú. Niťi obeľujú a muože sa zvijad' na falfi. Na takom vuosku zvijajú, volá sa špul'ier. Má dlhuo koloso a motús mesto remeňňa. Pradienko je naloženuo na kozeľci. Motúz na špul'ieri sa volá púha. Napradeňá pradza sa zvija na špulki. Na to sú zvijački. Na zvijačkách sa napradeňá pradza zvija na špulki. Keď máme šetko pozvijanuo ide sa na snuvalá. Snuvalá sa krutá a pradza z falfi sa odmotáva a navija sa pres takú drabinku na snuvalá. Snuje sa preto, abi sa muohla daď navid' na krosná. Na snuvalá sa nasnuje dvanáz alebo

štrnáz gánkof, daďe to volajú aj sfeňni. Keď je nasnutuo, zabalí sa do obrúska a zaňesie tam, de chcú ktaf. Ale najdrej sa to nasnuje na krosná a potom sa uš tká. Na krosnách sú podnože, bilá, obrtački, brdo, ňitel'nice a boč'nice. Na krosnách je ešte sedalo, na ňom sa sedí pri tkaňi, potom naviják a darmovis, čuo potahuje pradzu i ciepkí, pres chtorie misí isť pradza. A ešte je aj trীবovuo koliesko, čuo zadržuje natkanuo plátuo. Pradza sa zatkáva člnkom. Ten gazdiná prehadzue z boka na bok.

Hotovuo plátuo sa sňíme s krosien, ale sa misí bielid' na bieloviskách a poľievad' dlho voduof. Modz je teho, čuo bi sa malo rosprávať.

Bohatá a podrobná terminológia charakterizuje zuberské nárečie aj pri iných významových okruhoch. Na ilustráciu uvádzame ukážku o výrobe ľanového oleja, o ktorej nám podala výklad Anna Harmatová, osemdesiat tri ročná žena v roku 1951. Aj v tomto prípade v opise pracovného postupu je zastúpená domáca terminológia, ktorá si zasluhuje pozornosť.

Mi zme malí doma stupi, čuo sa v ňich vitřskau ofej, ku nám ždi chodieváli ľudá ľanovuo seme vitlukaf. Seměčko sa najprf usušilo f peci, takej, čuo sa chľiep pečie a každí sám si to doma usušiu, keľo mieňiu mať teho oleja. Mi zme najvėdz mecu usušili, to je šezďesád ľitruof. Iní nasušili aj vėc, a potom prišli do nás vitlukaf ten ofej.

F pocieňi pot pokrřim bolo u nás dvanásť stupiek, pod dachom to bolo, aby ľudá muohli ždi f suchu robiť. No keď bolo kedi, prišlo petoro, šestoro tľučť, ale sa premieňali, jedno bi pritom ňevidofelo. Jedno chodilo okolo a ľietalo miešajúci. To seměčko sa miselo najprf tak vitľučť, to bola zlá robota, to človek pritom

Vitřskali zme oľej

ustal. Keď už bolo seme vitľučenuo, viberalo sa to do takých koritárek. S teho bola už potom iba taká múčka. Potom zme malí takie koritá a do tých zme preosieváli tú múčku na riečici, takej hustej, aby bola múčka čistá.

No a keď zme uš šetko osáli, to zaľi zme to veľkuo korito do izbi a tam poľáli voduof tú múčku. Potom šeci, koľo ih bolo, šúchalí tú múčku. Temu sa povedalo, že ho fal'dovalí. Keď hu uš potom dobre vifaľdovalí, ostali iba takie hrče, juz na hrče sa to ponášalo, takuo to bolo. To potom viberali do nádobi s teho korita a išli do duora zaňiesť. Potom vo dvore bola kuchinka, taká piecka vimurovaná, a tam takí starčí sedeu pri ňej a kládou oheň. No vzali tú múčku a fšipali do paňvi. A malí takú poumetorvú varechu, čuo uš potom s ňuov miešali a oheň sa kládou stáľe pot tuof paňvuof. Tak sa to pražilo a keť sa upražilo, už zaľi tú páňef a išli visipať do súkna. To sa volalo plati. Plati bolí dva a jeden takí pľeňi a druhí súkení alebo aj zo srstí. Srst sa udrugala

a upľetli s ňej takí plat. Ku temu bolo treba šel'ijakíh vėc' a šel'ijakieho náradá.

Potom bola taká veľká klada, podobalo sa to stupám, de sa bije súkno. Ako som povedala, tie hrče zme dali do plati, povie sa to, že zme zapravili do platuof. A tam bola taká dūra a to zme zo šetkim tam vopchalí. Ku temu patrilo aj jedno veľkuo drevo, aj tri metre dlhuo, a to zme ftisli do tej kladi a to uš potom prasovalo, kím ňefiekou ofej. Abi sa čím najľepšie viprasovalo, zaľi ešte kijaňicu a s tuof tľukli do tej kladi. Pritom ešte bolí kl'ini, chtorími sa kladi ľepšie zabijáli a nad ňimi jeden veľkí taran. Tím sa uďieralo. Trajá mocní chlapi ho fahali a „páč! páč!“ po klade.

No čím ľepšie do teho tľukli, tím sa ľepšie viprasovalo. Keď uš šetko povibijáli, zaľi si každí svoje do domu a to už bola zásoba na zimu, na celí rok. Chto si ako vedeu šanovať. S tím už masľili kuľašu, aj haluški si muohou omasťiť i repu a čuo sa varilo doma.

To bolo dobrouo, ale tu masť

upotrebovalí iba pre domácu potrebu, keď už bola svad'ba alebo krš'feňá, to masľili inakšie, upoterbovalí rádnú masť, ňie tu zo semena. To že každí zbadau takú masť, že je iná a veru práve taká vitľučená zo semeňia bola dobrá, zdravá.

To sa tu hodne tľuklo tej masťi, teho oleja, ale to už dávno prestalo, deťectvuosmom zme ostatní ras takto tľukli. Ot tých čáz už ňemáte u nás ľanovieho oleja, aňi už ňebude. S tím bolo straňne modz roboti. Teras sa svetu takto ňechce robiť. Deže to, teho ľanu sa miselo nasát, opatrovať ho, trhať a vozit' do domu. To sa uš potom ňechcelo s tím robiť. Ale aj kladi stupi zhořeli, novie uš potom ňeporobili, ňebolo už na čom ofej vitřskať, keď zalo skazu šetko f tom ohňi a ňič potom s teho neostalo.

Ale aj tie stupi opatrovať, to bola veľká robota, opchodid' ich a keď ľudá prestali sád' ľan, ňebolo čuo tľučť. Tak to šetko zahinulo, naši ľudá ňehali ten ľanoví ofej. Račej si teras prichovajú prasa, to zabijú na masť.

December 1951

Rozprávala Anna Harmatová, nar. 1871 v Zuberci

Spievajme všetci spolu starodávne vianočné piesne

Vstávaj hore, bača náš

Vstávaj hore bača náš,
už pôjdeme na salaš,
treba ovce dojiti
a na pašu vyhnati.

Pre matku baraniny
nech polievku uvarí,
čo sa ona zohreje,
čas tejto tvrdej zime.

Čo by sme tak včas vstali,
ešte sme málo spali,
ešte není deň biely,
aby sme už dojili.

A temu chudobnému
Jozefovi starému,
hrudu syra skrájajme
jemu vďačne dávajme.

Poslúchaj bratre milý,
jak spievajú anjeli,
a ku nám sa zblížujú,
a nám niečo zvestujú.

O premilý Ježišku,
s tvojou milou matičkou,
a ty Jozefe starý,
prijmite od nás dary.

Zvestujú nám noviny,
narodil sa jediný,
narodil sa kráľ slávy,
v betlehemskej maštali,

Prijmite tieto dary,
od nás biednych ovčiari,
a po našom skonaní
privedte nás do slávy.

Čo mu teda dať máme,
my chudobní ovčiare,
trošku mliečka sladkého,
pre Ježiška malého.

Vstaň Kubo, vstaň Juro

Vstaň Kubo, vstaň Juro, obudím ňa,
valaškou, obuškom, ohluším ňa.
Daj mi pokoj Janko, drieme sa mi,
veď som teraz prišiel s ovečkami.

Mikulaj, Mikulaj, de sa ovce,
de sa nám podeli zo salaše.
Na môj milú pravdu ich tu není,
azda nám ich vlci rozohnali.

Tak sa mi počalo dobre spať,
až sa mi začalo niečo zdáť.
Ovečky békajú,
vtáčkovia spievajú na salaši.

Na môj milú pravdu, dokázal som,
halenu i krpce potratil som.
Za rána mráz býva, krpceov není,
jakože ja pôjdem bez halieny.

Vstávajte pastierovia

Vstávajte pastierovia, poďte do poľa,
čo sa tam jasne svieti, kraj Betlehema,
kto sa tam opovážil svetlo dnes zažať,
čo je to za novina, čo má znamenať.

Vstávajte že hore pospolu všetci,
berte na plecía hneď svoje veci,
poďte hneď po správy, čo sa konajú,
keď sa nám salaše tak rozliehajú.

Môj milý pastieru, čo sa čuduješ,
tie húfy anjelov spievať nečuješ,
jak kričia in excelsis gloria deo,
porodila Panna čistá kráľa nového.

O milý Ježišku, ty Boží synu,
buď stokrát pozdraven v túto hodinu,
bárs Ježiš na slame tuto v jasličkách,
zavinutý biedne v chladných plienočkách.

Dajte, že nám dajte

Dajte, že nám dajte,
čo nám máte dať,
keď nám je tu zima,
pod oblôčkom stáť,
máme krátke kožuščky,
ozíaba nás paľuščky,
dajte, že nám dajte,
čo nám máte dať.

Narodil sa Kristus Pán

Narodil sa Kristus Pán teho,
teho dňa, z velikej vesele.
Mária ja ho zrodila, teho,
teho dňa, z velikej vesele.
A Jozef mu tak spieva, teho,
teho dňa, z velikej vesele.
Neplač, neplač, synu môj teho,
teho dňa, z velikej vesele.
Jako by som neplakal teho,
teho dňa, z velikej vesele.
Mám celý svet vykúpiť, teho,
teho dňa, z velikej vesele.
Nie so striebrom so zlatom, teho,
teho dňa, z velikej vesele.
Ale s čistým životom, teho,
teho dňa, z velikej vesele.

Pásli pastieri

Pásli pastieri statek na prielohu
A anjeli z neba, dali chvala Bohu.

Pesnička slávna, mi hu prespevueme,
A radosť hojnú ľudu oznamujeme.

Oznamujeme smutne nie, vesele,
že sa nám narodil Boh v človeku v tele.

Ježiško maličký

Ježiško maličký, vložený v jasličky,
zima mu je, nad nim vzdychá to srdce ma-
tičky.

Chudobná jeho mať, nemá ho čím odiať,
do vlastnej šatky odiala, neba zeme Pána.

Nemá kolembačky, ani len podušky,
na senku si sladko drieme Ježiško malič-
ký.

Ježiš na tom sene, kráľom neba zeme,
ako obetný baránok, pre naše spasenie.

Pásli ovce valasi

Pásli ovce valasi,
pri Betlemskom salaši.

Anjel sa im ukázal,
do Betlema ísť kázal.

Vstaňte hore a poďte
Pána Krista nájdete.

Nájdete ho v jasličkách,
povitého v plienočkách.

Mária ho kolembá,
a Jozef mu tak spieva.

Na husličkách ju, ju, ku
a na gajdách du, du, du.

Na písťalke pí, pí, pí,
nech to dieťa dobre spí.

Za vaším stolom červená ruža

Za vaším stolom červená ruža,
tej vaše dievke pekného muža,
nie tak pekného, jako dobrého
ja jej doprajem zo srdca môjho.

V tomto domečku pekný mládenec,
keby nám chcel dať dukát na veniec,
dal by mu Pán Boh peknú ženičku,
Aničku, Hanku, lebo Zuzanku.

V tomto domečku bohatý gazda,
poďte mu spievať čo sa nenazdá,
lebo on má moc širokú ženu,
nech raz potrasie svoju kešeňu.

V tomto domečku pekná ženička,
keby nám dala do pohárička,
červenou, hriatou, bolo bi nám to.

(Spievalo sa na Vianoce pod oknami)

Hop, hop, šuhajci

Hop, hop, šuhajci, zadržte sa smeľe,
pôjdeme my k Betlemu vesele.
Nájdeme tam takou dieťa, čo sa narodilo,
a nás smutnych bačov navštívilo.

Hop, hop, Janko s tvojimi gajdami,
zahrajže nám, pôjdeš i ty s nami.
Zahrajže nám takú nôtu, jako do hajduku,
zaplatím ti, dám ti kozu šutu.

Hop, hop, Janko s tvojou milou matkou,
vezmime mu, niečo na pamiatku.
Hrudu syra i kus masla, ešte k tomu mlieka,
snáď to dieťa od hladu narieka.

86 rokov od prvého ochotníckeho divadla v Zuberco

Vo vianočnom čase akosi viac chceme byť pri rodinnom stole. Stretáme sa, chceme sa troška zastaviť, niekedy ešte aj spomínať a možno sa aj viac rozprávať. Ak to všetko pravdaže neprehluší televízor. V bežných dňoch roka sú súčasní ľudia veľmi uponáhľaní a mladých starodávne časy, na ktoré najmä starší ľudia s obľubou spomínajú, ani veľmi nezaujímajú. A predsa nie je na škodu, ak sa to starodávne aj sem-tam pripomenie.

Podme si dnes zaspomínať na ochotnícke divadlo v Zuberco. Prvotný Vianoce a Veľká noc boli tiež príležitosťou na, ako teraz hovorme, kultúrne vyžitie. Nebolo rádio ani televízor, ba ešte dávnejšie ani elektrika. Nevieť či uveríte, ale prvé ochotnícke divadelné predstavenie sa v Zuberco hralo 18. decembra 1920, čiže pred 86 rokmi.

O všetkom, čo si v nasledujúcich riadkoch môžete prečítať, sa píše v správe spisanej v roku 1970 z príležitosti 50-ročného jubilea ochotníckeho divadla v Zuberco. Jej autorom bol Václav Lukeš, vtedajší učiteľ, zároveň vedúci a dlhoročný režisér divadelného krúžku Milotín pôsobiaciho pri miestnej osvetovej besede.

Mlčanie ochotníkov však netrvalo dlho. Už v roku 1936 učiteľ Anton Rusina, pochádzajúci z Bobrova nacvičil hru T. Vansovej Svedomie. Vystúpenie bolo v hostinci potravného družstva (terajšia Pizzeria UNO). Okrem iných tu bola aj postava Frntíka. Hral ho vtedy Alojz Borsík a toto meno mu nadlho prischlo. Plodné boli aj nasledujúce roky a to predovšetkým zásluhou miestnych učiteľov. Režisér bol Ján Biel, ale opäť aj Jozef Rúčka. Ochotníci nacvičili v ďalších rokoch hry Kríž pod lipami, Hora volá. Keď mesiacik svietil, Hrob lásky, Románok na horách a mnohé ďalšie.

Krčmár sa hneval, že mu berú „kšeft“ počas sviatkov, keď chlapi majú kedy ísť posediť do krčmy, herci sa museli veľa narobiť lebo bolo treba stále stavať a búrať javisko. Bývalo i tak, v jednom kúte sa hralo viedlo a v druhom pre hlučných chlapov čapovali pivo a pálenku.

Od roku 1947 až do 1960 takmer nebolo Vianoc a Veľkej noci, aby ochotníci neuviedli novú hru. Ročne tri i štyri. Mnohé sa len v Zuberco hrali niekoľkokrát. Ochotníci však svoje hry uvádzali spravidla aj v okolitých dedinách. Do činnosti divadelného krúžku boli tradične zainteresovaní predovšetkým miestni učelia. Ale napríklad v roku 1955 vo veselohre Falošný agent si jednu z hlavných postáv Jurka zahral aj vtedajší predseda Miestneho národného výboru František Urban. V roku 1956 ale i v ďalších rokoch dokonca v Zuberco pôsobili dva ochotnícke súbory. Jeden pri miestnej osvetovej besede, druhý pri organizácii ČSM a ešte divadlo nacvičili aj školské deti.

V kronike z tých čias sa píše, že osvetovej práci sa mimoriadne darilo. Bolo to iste aj zásluhou mimoriadnych osobností. V histórii zuberškého ochotníckeho divadla by určite najväčšie miesto patrilo Alojzovi Šróbovi, stolárovi. Učiteľka Viera Končítá raz o ňom napísala do krajských novín Cieľ. Článok mal názov Oravský ochotnícky nezmar. Okrem iného sa v ňom píše, že Alojz Šroba hrával divadlo ako slobodný, ako ženatý ale aj ako vdovec. Keď mu zomrela žena, dlhšie ho nevolali do divadla. Prišiel sám. Za svojho života hral vyše 100 rôznych rolí. Poslednú v roku 1974

v hre Ivana Bukovčana Kým kohút nezaspieva. Mal už 68 rokov a postavu bývalého horára Terežčáka zvládol jedinečne. Divadelný krúžok vtedy vyhral okresnú súťaž kategórie B a hru uviedol na mnohých javiskách na Orave, na krajskej prehliadke vo Veľkom Rovnom, ale aj na juhočeskej divadelnej prehliadke v mestečku Humpolec. Okres Dolný Kubín mal vtedy druhbu s okresom Pelhřimov a dva roky po sebe sa ako hostia prehliadky zúčastnili aj Zuberčania.

Alojz Šroba mal za sebou určite najbohatšiu činnosť zo všetkých zuberškých divadelných ochotníkov.

Boli však i ďalší. Anna Šrobová, rod. Bajčová, manželka Alojza Šrobu, ale aj Štefan Šroba, Alojz Harmata, Jozef Matkuliak, Alojz Šuriňák, Jozef Bažík, rektor, Mária a Alojz Borsíkovci, František Pardek, Jozef Magerčák, Václav Lukeš, Karol Borsík, Viera Končítá, Jozef Oriješek, Stano Jandura, Marta Harmatová, Anton Janošťín, Milan Škerda, Ján Vrana, Ján a Janka Maľusovci, Ján Vrana a až do súčasnosti mnohí ďalší.

V rokoch 1960 až 1965 však divadelní ochotníci nenacvičili ani jednu hru. Nebolo kde skúšať, ani hrať. V krčme sa už nehrávalo a iných priestorov nebolo. Kultúrny dom sa stavał dlho. Keď ho 26. decembra 1963 otvorili, javisko ešte nebolo hotové. Prvé predstavenie, ktoré sa v novom kultúrnom dome hralo, bola Muška Svetluška, ktorú s deťmi ZDŠ v Zuberco nacvičila učiteľka Gabriela Slimáková.

V roku 1967 sa režisérskú úlohu opäť ujíma učiteľ Václav Lukeš. Od tohto roku sa pravidelne, minimálne na Vianoce, divadlo hralo. V novej sále kultúrneho domu bolo miesta dosť. Kúřilo sa dvoma veľkými pecami, ale len na predstavenia, takže zimy si ochotníci užili dosť. Divadlá boli mimoriadne úspešné. A hlavne do sály sa vošlo veľa ľudí. Hrávalo sa zvlášť pre deti, zvlášť pre dospelých. V roku 1967 to bola Pytláková žena, v roku 1968 Pani richtárka a Hrob lásky, v 1969 Starý zaľúbenec a Polnočná omša, v 1970 Desiat malých černoškov, v 1974 Žobracksé dobrodružstvo, 1975 Kým kohút nezaspieva.

V ďalších rokoch sa vymenila generácia hercov i režisérov. Okolo Pavla Matišťika sa sústredila skupina mladých a založili si divadelný krúžok Roháč. Počas ďalších rokov nacvičili niekoľko divadiel, ktoré spravidla uvádzali na Štefana (26. decembra).

V našich časoch, keď každý má akosi viac povinností, s obdivom hľadíme na ľudí, ktorí si nájdu čas na prácu vo folklórnej skupine, či pri inej záujmovej činnosti. Pri činnosti, ktorej treba obetovať kus svojho súkromného voľna. Aj preto my diváci vieme na Vianoce alebo Veľkú noc naplniť sálu kultúrneho domu do posledného miestečka, keď mladí z folklórnej skupiny pripravujú vianočný program, alebo veľkonočnú estrádu. Keď konečne môžeme zobrať papuče a ísť aj na inú ako televíznu kultúru. Osobne si myslím, že ak by sa dnes našli odvážlivci – ochotníci – a nacvičili divadelné predstavenie, sálu by vypredali na niekoľkokrát. Hrať by mohli nielen pre domácich, ale aj hostí, ktorých vo svätocnom čase máme u nás hojne.

Spracovala: Cecília Matysová

Komu vtedy zišla na um myšlienka založiť ochotnícke divadlo, už dnes sotva zvieme, ale prvým režisér bol Ondrej Jarina z Gombáša, ktorý tu vtedy pôsobil ako drevársky faktor vo firme OFA (skrátka vysvetliť nevieme). Ochotníci si vybrali hru Ferka Urbánka Kamenný chodník. Hralo sa v krčme u Ondreja Fandáka v miestnosti 7 x 8 m. Vlastne až do otvorenia súčasného kultúrneho domu sa divadlá hrali v krčme alebo v humne. V prvom predstavení ako herci účinkovali Zuzana Bránická rodená Kremnicová, Irena Šróbová, Jozef Fandák, Jozef Fidek a ďalší.

Záznamy o ďalších krokoch života ochotníkov sú z roku 1928. Režisér predstavenia Strašidlo bol Jozef Rúčka, stolár a „listonosť“. Hralo sa v nezvyklom termíne v júni. Ako 22-ročný tu prvýkrát účinkoval Alojz Šroba aj s prvou manželkou Annou, rodenou Bajčovou. Ďalšími hercami boli Marka Šimičáková, Jozef Šimičák, ktorí neskôr odišli do Ameriky, Anna Fideková, rodená Pilarčíková, Mária Borsíková, rodená Gondová a ďalší. V tom roku ešte ochotníci nacvičili hry Lurdská Panňa a veselohru Ach tá láska.

V ďalších rokoch sa divadlo hralo v krčme Romana Šveláňa, kde neskoršie bola pošta. Režisér bol člen finančnej stráže Krušpán. Nahradil Jozefa Rúčku, ale len dočasne. V roku 1934 v tom roku ešte divadlom presťahovali do ďalšej krčmy – hralo sa u Pavla Magerčáka.

Ján Vrana a Anton Janošťín v hre Žobracksé dobrodružstvo

Uviedli hru Drotár. Pred vystúpením si ochotníci postavili javisko asi v náklade 300 korún. A to nerátali práce, ktoré urobili herci – stolár Alojz Šroba a maliar Ján Janošťín. Vstupné bolo dobrovoľné. Pokladník Alojz Harmata vybral 12 korún. Keď počas predstavenia doniesol tento obnos na javisko, všetkých to tak nahnevalo, že sa rozhodli po predstavení vybrať vstupné darcom vrátiť. Stolár Alojz Šroba, vtedy režisér i herec, rozťahal oponu a všetky šesťáky hodil medzi divákov. Tí sa vraj šli na drobných zadrhnúť. Znechutení ochotníci sa rozhodli, že viac divadlo hrať nebudú a javisko porúbu. Ešte ľudia hľadali drobné po zemi a z dreveného javiska už lietali triesky. Vtedajší mlynár z Habovky Štefan Medzihradský, ktorý daroval najviac, povedal: Také divadlo som ešte v živote nevidel.“ Mal na mysli rúbanie javiska a zbieranie šesťákov divákmi. Krčmár Magerčák počastoval hercov 10 pivami za drevo, ktoré z javiska ostalo.

Po druhej svetovej vojne činnosť divadelných ochotníkov nebývalo ožila. Domov k rodičom sa vrátil ako obchodník Jozef Magerčák, absolvent dramatickej akadémie v Bratislave. S veľkým zápalom sa spolu s učiteľmi pustili do činnosti. V roku 1947 uviedli až tri hry – Sväté prijímanie v žalári, Stratil sa hlásnik Cibula a Dvaja. V tomto roku bol tiež oficiálne založený divadelný krúžok Milotín, ktorého zakladateľom sa stal práve Jozef Magerčák.

Aj v ďalších rokoch ochotníci nacvičili po tri predstavenia. Hrávalo sa v novom hostinci Jozefa Šrobu (dom, v ktorom je teraz mäsa). Rozoberacie javisko bolo postavené v miestnosti 8 x 12 m. V tomto hostinci sa divadlo hralo aj ďalšie roky. V jednom kúte javisko, v druhom výčapný pult. Celé povojnové roky divadelní ochotníci trpeli práve nedostatkom priestorov na nácvik aj na hranie. Napríklad v roku 1954 hru Krutohlavci hrali ochotníci tri razy len pre Zuberčanov a ešte stále ju nevideli všetci.

Štyristoročné osudy Zuberca (37/12)

Telovýchova a šport

V roku 1982 dosiahla Telovýchovná jednota Roháče významné športové úspechy. Všetky športové oddiely zintenzivnili svoju činnosť. Aj hospodárske výsledky boli priaznivé. Celkové príjmy organizácie boli 1 034 009 Kčs, výdavky 1 011 781 Kčs. Telovýchovná jednota hospodárila so ziskom 22 228 Kčs. Keď to premietnete do súčasných korún, tak finančný obrat TJ Roháče by bol najmenej desaťnásobný. Podobne to bolo aj s majetkom oddielov. Futbalový oddiel obhospodaroval majetok za 32 925 Kčs, horolezecký oddiel za 44 785 Kčs, lyžiarsky oddiel za 161 899 Kčs, turistický oddiel za 17 435 Kčs, oddiel ZRTV za 2276 Kčs.

Lyžiarske športové družstvá, zjazdári i bežci sa zúčastňovali celoštátnych, celoslovenských i okresných súťaží. Zjazdárske družstvo sa v okresnej súťaži umiestnilo na 1. mieste. O tento úspech sa zaslúžili pretekári: Mária Škvarková, Mária Šišková, Zuzana Gondová, Miroslav Šuriňák, Milan Mikláš, Dušan Mintál, Ján Glut, Eduard Glut. Bežecké družstvo TJ sa tiež umiestnilo v okresnej súťaži na 1. mieste. V oblasti súťaží boli bežci štvrtí. Peter Štech získal v oblasti súťaží bežcov 1. miesto a Rudolf Šuriňák 2. miesto. Na majstrovstvách SSR obsadila štafeta v zložení Stech, Šuriňák, Bažík 4. miesto.

Vo futbale sa mužstvo dospelých prebojovalo do 1. triedy. Tento postup znamenal okrem spopularizovania futbalu aj veľké nadšenie Zuberčanov. Celková konfrontácia s vyspelými družstvami krajskej súťaže dopadla pre Zuberec dobre. Podstatne sa zvýšila aj účasť na zápasoch. Futbalové družstvo dorastu bolo v tabuľke 2. triedy na 2. mieste. Rovnako úspešné bolo aj žiacke družstvo – úspech si zaslúžil predovšetkým výbor futbalového oddielu v zložení: Ján Chovančák, Štefan Škerda, Marián Jurina, Alojz Hudec, Tomáš Harmata, Anton Šiška, Stanislav Jantofák a tréneri: Karol Hrnčiar, Anton Šiška, Libor Musil, Viktor Kulašník a Ján Švelaň.

V turistickom oddieli tiež nastal vzostup činnosti. Osemnásť turistov z TJ Roháče sa zúčastnilo štvordenného sústredenia vo Vysokých Tatrách. Urobili prechod Veľkou Studenou dolinou a vystúpili na Rysy. Z ďalších podujatí to boli: Prechod cez hlavný hrebeň Roháčov, prechody Prosieckou, Kvačianskou a Juráňovou dolinou, výstup na Kriváň (30 turistov), výstup na Babiu horu (25 turistov). V turistickom oddieli mládeže sa dve naše hliadky stali majstrami okresu v pretekoch branno-turistickej zdatnosti.

V horolezeckom oddieli mali aktívni horolezci štyri týždňové sústredenia vo Vysokých Tatrách. Sústredenia na Popradskom plese sa zúčastnilo 9 horolezcov, na Brnčalovej chate 7, na Zbojníckej chate 4- a v Bielovodskej doline 3 horolezci. Okrem toho ešte v Roháčoch, Slovenskom raji a v Porúbke. Horolezci si na svoju činnosť sami zarobili výškovými prácami na Oravskom hrade. Značnú časť finančných prostriedkov odviekli aj do pokladne telovýchovnej jednoty.

Oddiel ZRTV žien sa každý štvrtok zúčastňoval cvičení v školskej telocvični. Cvičenia pozostávali z gym-

nastických a akrobatických prvkov za hudobného sprievodu. Ženy si rady zahrali aj volejbal, vybíjanú a futbal.

Pracovníci vedľajšieho hospodárstva TJ obsluhovali lyžiarske vleky, robili na nich údržbu, dopravovali športové družstvá na výcvik a na súťaže a ďalšie práce pre rôznych objednávateľov.

V roku 1983 si TJ Roháče značne vylepšila materiálo-technické podmienky pre športovú činnosť. Boli zakúpené tieto technické zariadenia: nákladné auto Tatra V3S, ozvučovač aparátúra, náhradné diely pre vlastné mechanizmy, 22 kombinéž pre futbalistov, 22 otepľovacích súprav pre lyžiarov a ochranný odev pre zamestnancov.

Pracovníci Vedľajšieho hospodárstva TJ pracovali v zime na obsluhu a údržbe lyžiarskych vlekov a v lete na výstavbe účelovej budovy TJ pod Grárou.

Lyžiarsky oddiel so ZDŠ organizoval dve oddelenia zjazdového lyžovania, jedno oddelenie bežeckého lyžovania a prípravku pre zjazdové a bežecké lyžovanie. Žiaci školského športového strediska sa zúčastnili letnej kondičnej prípravy v Borinke. Najlepší pretekári zjazdového lyžovania trénovali na alpskom ľadovci v Rakúsku. Bežecké oddelenie malo sústredenie na Zverovke. TJ Roháče sa stala víťazom okresného pohára v zjazdovom i bežeckom lyžovaní.

Futbalové družstvá dospelých i dorastencov sa zhodne umiestnili v I. triede a na 4. mieste.

Družstvo žiakov postúpilo z 2. triedy súťaže do 1. triedy. Futbalisti s veľkým nasadením brigádnicili na výstavbe športového areálu pod Grárou. Zúčastnili sa tiež rehabilitačného pobytu v termálnom kúpalisku v Diakovciach.

Turistických oddiel sa zúčastnil celoslovenského zrazu turistov na Duchonke, výstupu na Rysy, túr v Roháčoch, nočného prechodu z Oravíc na Zverovku cez Osobitú, lyžiarskeho prechodu Skorušinským pohorím a cyklotúr do Tatier a do Demänovských jaskýň.

Horolezecký oddiel sústredoval všetkých horolezcov Oravy. Horolezci urobili 63 výstupov. 9 členov horolezeckého oddielu bolo schopných robiť výstupy V. stupňa obťažnosti a 4 členovia VI. stupňa obťažnosti.

Odbor ZRTV sa zúčastňoval pravidelných štvrtkových cvičení v telocvični ZDŠ. 32 cvičeníek hralo loptové hry a cvičilo s hudbou na náradí.

Ignáč Kuchtiak

Narodili sa

10. 1. *Marína Šuriňáková*
22. 3. *Lucia Borsíková*
12. 4. *Viktória Pardeková*
20. 5. *Lea Makanová*
26. 6. *Eva Lofajová*
26. 6. *Filip Bažík*
28. 6. *Barbora Fandáková*
12. 7. *Dávid Harmata*
15. 8. *Jasmína Miklášová*
18. 9. *Michaela Valeková*
25. 10. *Jozef Šuriňák*
28. 11. *Veronika Šrobová*

Manželstvo uzavreli

14. 1. *Rastislav Petrek a Eva Bartošová*
29. 4. *Eduard Valek a Zuzana Červeňová*
3. 6. *Richard Anthony Roberts a Mária Prčová*
10. 6. *Stanislav Paríža a Eva Šišková*
24. 6. *Martin Šimičák a Lívia Urbanová*
15. 7. *Miroslav Filek a Marcela Mačniaková*
29. 7. *Peter Benda a Ing. Lýdia Gondová*
29. 7. *Martin Prč a Michaela Matejková*
5. 8. *Martin Bielopotočský a Hana Horňáčková, rod. Krajčovičová*
19. 8. *Martin Pilár a Mária Kovalčíková*
9. 9. *Peter Hulej a Ivana Hudecová*
30. 9. *Ondrej Bielopotočský a Ing. Adriana Kačmariková*
14. 10. *Martin Kliner a Dana Jančová*
14. 10. *Tomáš Borsík a Martina Medvecká*
28. 10. *Ing. Ján Mochorovský a Ing. Erika Šrobová*
4. 11. *Radoslav Slúka a Gabriela Jamborová*
11. 11. *Andreas Wilhem Gnann a Anna Zuffová*

Opredavali sme na poslednej ceste

3. 1. *Jozefa Janošína (1956)*
16. 1. *Júliusa Šuriňáka (1943)*
16. 1. *Margitu Zuffovú, rod. Matiščíkovú (1933)*
5. 2. *Klementínu Motyčákovú (1921)*
14. 2. *Annu Harmatovú (1925)*
12. 3. *Petra Fandáka (1925)*
2. 6. *Alojza Šimičáka (1948)*
1. 9. *Klementa Matiščíka (1946)*
9. 10. *Julianu Šrobovú (1958)*
10. 10. *Jána Skurčáka (1951)*
23. 10. *Jána Magerčáka (1951)*
8. 11. *Štefana Bajčího (1912)*
23. 11. *Alojza Šišilu (1947)*

Zivotných jubileí sa dožili

95 rokov	15. 9. <i>Alojz Škerda</i>
85 rokov	12. 8. <i>František Matlák</i>
	21. 8. <i>Margita Slotková – Poliaková</i>
	8. 10. <i>Emília Kovalčíková</i>
	19. 10. <i>Jozef Šroba</i>
80 rokov	2. 2. <i>Ondrej Šiška</i>
	9. 2. <i>Cecília Fandáková, rod. Švelaňová</i>
	20. 2. <i>Serafína Chovančáková</i>
	20. 2. <i>Alojz Žák</i>
	21. 4. <i>Anastázia Šrobová</i>
	3. 7. <i>Františka Šišková</i>
	18. 11. <i>Jozef Šiška</i>
	29. 12. <i>Irena Matiščíková</i>
75 rokov	5. 4. <i>Štefan Kovalčík</i>
	29. 3. <i>Viliam Kluchták</i>
	1. 4. <i>Elena Borsíková</i>
	2. 5. <i>Martin Pilarčík</i>
	3. 5. <i>Bernardína Janoštinová</i>
	26. 6. <i>Cyrl Matiščík</i>
	16. 8. <i>Ján Filek</i>
	18. 6. <i>Anna Matysová</i>
	3. 8. <i>Anna Hudecová</i>
70 rokov	10. 5. <i>Alojz Kovál</i>
	20. 7. <i>Ludovít Žák</i>
	27. 9. <i>Alojz Kulašník</i>
	4. 10. <i>Mária Borsíková</i>
	22. 10. <i>Július Matkuliak</i>
	22. 11. <i>Ján Vitanovec</i>

60 rokov manželstva

2. 7. *Švelaň Jozef a Anna, rod. Fileková*
16. 7. *Roman Fandák a Cecília, rod. Švelaňová*

Ako sa spravovať vo vrchoch

- Vo vrchoch je každý rovnakým synom Božím a rovnakým hosťom velebnej prírody. Preto je neslušnosť vo vrchoch sa deliť na spoločenské triedy.
- Náš ľud pozdravuje nás úctivo a temer vždy vopred. Na hornej Orave so slovami: Pochválen Pán Ježiš Kristus, na dolnej Orave zas: „Dobrô ráno, Dobrý deň“ a pod., pri rozlúčke „S Bohom, Dobré sa mávajte, Ostávajúte zdraví“ a pod. Naša povinnosť je slušne odpovedať a prihovorí sa ľudu. Vo vrchoch zas nečakajme, kým nás iný pozdraví. Prejsť popri sebe bez pozdravenia sa nepatrí.
- Náš ľud nemáme právo hneď kadečím poučovať, alebo chyby mu vytykať. Na to majú právo len tí, čo zrejme pre ľud pracujú.
- Po našich vrchoch sme my Oravci doma, a to značí, aby sme sa oproti inojazyčným hosťom chovali naozaj pohostinsky, priateľivo. No byť doma značí i vyznať sa vo vlastnej domovine, nie aby nás tu mal cudzí poučovať.
- Vo vrchoch sa neklaje ani na zlý čas, ani na vrchy preto, že sme takí slabí proti nim.
- Na mieste, kde sme odpočívali, nenechávajme po sebe ani kúska papiera alebo črepa, ale poskrývajme pod kamene, pod smrek a pod.
- Inteligencia človeka pozná sa vo vrchoch podľa toho, ako kto vie šetriť útluň, jej zariadenie a po cestách nevinné zvieratko a útlu kvetinu.
- Charakterný človek neopustí ani vo vrchoch svoju spoločnosť, a preto volí si na túru ľudí, s ktorými úprimne harmonizuje.
- Na vrchoch sa ani nefajčí, ani nerozkrikuje. Máme právo každého, kto sa pozabudne, na toto slušným spôsobom upozorniť.
- Nezabúdajme, že ani najťažšia škriabačka po stenách a končiaroch nie je nič oproti práci za otčinu a národ.

ZUBERSKÉ NOVINY - Podrobný občasník • Vydáva Obecný úrad Zuberec • Zodpovedný: Ing. Marián Jurina • **Zodpovedný redaktorekny rady:** Ignác Kuchtiak • **Sadzba:** Štúdio F - Teták, Námestovo • **Tlač:** Tlačiareň Kubík, Námestovo

Miestny odbor Matice slovenskej v Dolnom Kubíne vydal v roku 1933

knížočku vo formáte mierne väčšom ako modlitebná knižka s názvom **Orava – turistický sprievodca**. Jej zostavovateľom bol **Anton Kocian**, veľký vyznávač turistiky a okrem iného aj učiteľ na zuberskej škole.

Pri čítaní opisov krásnych kútov Oravy a pravdaže Roháčov, si môže čitateľ predstaviť ako viedli vtedajšie

Niečo pre turistov

potokov, rolí gazdov, či iných značných miest. Turistov po horách chodilo menej a značkovanie aké poznáme dnes, bolo minimálne. V sprievodcovi je mnoho zaujímavého z vtedajšej Oravy, opísané presvedčivo a úprimne. Prečítajte si z nej aspoň kapitolky **Zdravotnícke pravidlá** a **Ako sa spravovať vo vrchoch**.

chodníky na vrcholky oravských pohorí. Cez polia, okolo salašov, studničiek,

Zdravotnícke pravidlá

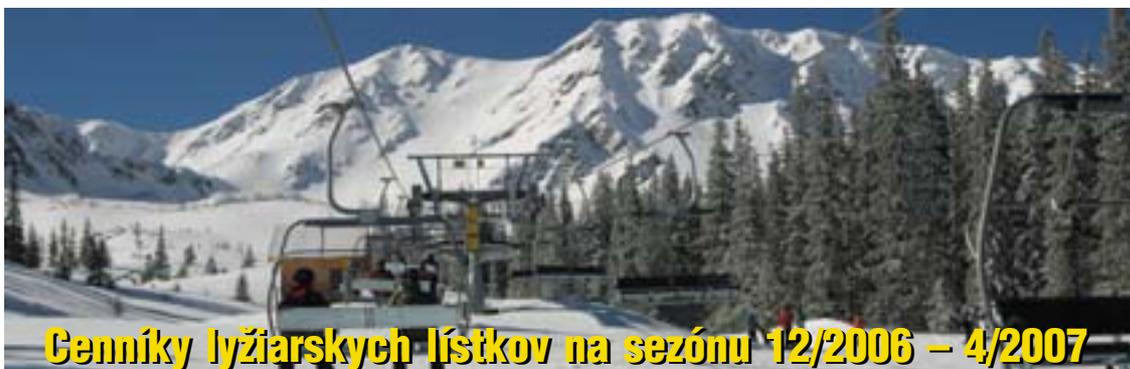
- Do vrchov chodíme osviežiť sa na tele i na duši, a zoceliť rozum a vôľu.
- Nohy a pľúca musíme začať cvičiť rezkými prechádzkami po ceste a vrškoch a nie na veľkej túre.
- Do vrchu sa nebeží, nerozpráva, nefajčí a „nepotužuje“. To si treba nechať na cestu v dolinu.
- Od tisícmetrovej výšky je vždy chladnejšie. Tu začínajú pôsobiť i ultrafialové lúče slnca, na ktoré

si treba postupne zvykať a nie sa hneď vyhalíť na celé hodiny.

- Pred sĺnením treba sa namazať vazelínom a vyhľadať odľahlé miesto, aby sme sa každému popod nehy neplietli.
- Cestou do vrchu pri každom zdychávaní postojíme, kým sa neuťišime. Sadáme len po dvoch troch hodinách, na väčší oddych.
- Túru je najkrajšie zakončiť až popoludní, aby sme sa mohli niekde

pri potôčku spláknúť, umyť nohy a zavčasu si ľahnúť.

- Len keď sme dosť vypočinutí (8 hodín, v zlom čase viac) môžeme začať novú túru.
- Na túre nesmieme si „pokaziť“ žalúdok, preto pozor na jedlá, najmä na slanú byrindzu, na klobásky, nepiť vody na vajcia a nepiť naraz veľa žitnice.
- Do vrchov nechodíme ani po dlžkové, ani po výškové rekordy, ale po to, čoho nikde nekúpime, po zdravie!

Cenníky lyžiarskych lístkov na sezónu 12/2006 – 4/2007

ZVEROVKA – SPÁLENÁ (jednorazový lístok)

	Dospelí		Deti/Seniari	
	Sk	Sk	Sk	Sk
P – malý	20	20		
H 60	30	30		
H 130	50	50		
Lanovka	100	100		

Spoločný lístok ZVEROVKA – SPÁLENÁ ZUBEREC – MILOTÍN

1 hodina	230	160
2 hodiny	320	240
3 hodiny	440	300
Dopoludnia 9.00 – 12.30	400	300
Odpoludnia	450	330
1 deň	580	400
2 dni	1060	710
3 dni	1520	990
4 dni	1940	1220
5 dní	2320	1450
6 dní	2700	1660
7 dní	3040	1820

Spoločný lístok vrátane večerného lyžovania ZVEROVKA – SPÁLENÁ ZUBEREC – MILOTÍN

1 deň	750	500
2 dni	1380	890
3 dni	1980	1230
4 dni	2500	1500
5 dní	2980	1750
6 dní	3420	1960
7 dní	3800	2170

ZUBEREC – MILOTÍN

	Dospelí		Deti/Seniari	
	Sk	Sk	Sk	Sk
Jednorazový P – malý	30	25		
Jednorazový H 180	60	40		
Baby vlek – celodenný			60	
1 hodina	200	150		

2 hodiny	250	200
3 hodiny	350	250
Dopoludnia 9.00 – 12.30	320	250
Odpoludnia	350	280
1 deň	450	350
2 dni	850	550
3 dni	1250	800
4 dni	1600	1000
5 dní	1850	1200
6 dní	2200	1400
7 dní	2400	1600
1 deň + večer	600	450
1 jazda večer 300 m	35	30
1 jazda večer 1280	60	50
1 hodina večer	200	150
2 hodiny večer	300	230
celovečerný	350	250

Večerné lyžovanie 18.00 – 21.00 hod. Deti do 12 rokov, seniari nad 60 rokov

ZUBEREC – JANOVKY

Druh lístka	Dospelí		Deti/Seniari	
	Sk	Sk	Sk	Sk
1 deň	450	350		
2 dni	850	550		
3 dni	1250	800		
4 dni	1600	1000		
5 dní	1850	1200		
6 dní	2200	1400		
7 dní	2400	1600		
4 dni z 5	1700	1050		
5 dní z 6	1950	1100		
5 dní z 7	2100	1350		
1 hodina	200	150		
2 hodiny	250	200		
4 hodiny	350	270		
Dopolud. 9.00-12.30	320	250		
Popolud. 12.30-16.00	350	270		
Od 10.00 – 16.00	400	300		
Od 11.00 – 16.00	375	275		
Od 13.00 – 16.00	300	250		
Večerný 18.00-21.00	350	250		

Večerný 1 hodina	200 Sk	150 Sk
Večerný 2 hodiny	300 Sk	230 Sk
Jednoraz. Tatrapoma	60 Sk	60 Sk
Jednoraz. Doppelmayr	50 Sk	50 Sk
Dopolud. PFP 9.00-12.30	200 Sk	200 Sk
Popolud. PFP 12.30-16.00	200 Sk	200 Sk
PFP 1 deň	300 Sk	300 Sk
Sezónny	8000 Sk	6000 Sk

Bodový 55 bodov	500 Sk
Bodový 120 bodov	1000 Sk
Bodový 200 bodov	1500 Sk
Bodový 300 bodov	2000 Sk

Ceny sú uvedené v Sk vrátane DPH

Odpočítanie bodov	Dospelí deň	Deti deň	Dospelí večer	Deti večer
Tatrapoma	6	5	7	6
Doppelmayr	5	4	6	5
PFP	3	2	4	3

- Na detský lístok majú nárok deti do 12 rokov a seniari nad 60 rokov
- Na regionálnu zľavu vo výške 50 % z cien všetkých lístkov majú nárok osoby s trvalým pobytom v obci Zuberec po predložení občianskeho preukazu. Platí len pre preukazovanú osobu a jej deti.
- Zakúpený lístok je neprenosný na inú osobu a nepredajný mimo predajného miesta.
- Náhradu za zakúpený lístok prevádzkovateľ vlekov neposkytuje, pokiaľ bola znemožnená prevádzka vlekov výpadkom elektrickej energie, zhoršením počasia, prípadne inými okolnosťami, ktoré nezapríčinil prevádzkovateľ vlekov.
- Pokiaľ obsluha vlekov zistí, že dospelý jazdí na detský lístok, bude mu odobratý. V prípade vyzvania obsluhou LV je lyžiar povinný preukázať sa platným cestovným lístkom.
- Prevádzkovateľ si vyhradzuje právo zmeny cien lístkov.